

J. A. Hollon palkinnon ehdokkaat 2024

Tatu Henttonen

Peter Burken teoksen *Tiedon sosiaalhistoria Gutenbergistä Diderot'hon* (Vastapaino) suomennoksesta. Alkuteos on englanninkielinen.

Informaatiotulvan ja teknologiahötökyilyn aikakausi huutaa ja kirkuu. Laajemmat tarkastelut jäävät kuitenkin harvinaisiksi, ajallisesta perspektiivistä puhumattakaan. Cambridgen yliopiston kulttuurihistorian professorin Peter Burken Tiedon sosiaalhistoria Gutenbergistä Diderot'hon kuvaa ajanjaksoa kirjapainotaidon kehittymisestä ensyklopedioiden aikakauteen. Näkökulma on tieteenhistoriallinen ja painotus tietoinstituutioiden, -ammattien ja -teknologioiden kehityksessä ja organisoinnissa. Jo 1600-luvulla keskusteltiin tiedon keräämisestä, levittämisestä ja luotettavuudesta.

Burken teos on ilmaisultaan eleettömän napakka. Myös Tatu Henttosen suomennos kestää puntarissa. Jälki on virheetöntä ja ajattelu kirkasta.

Heli Mäntyranta

Simen Sætren ja Kjetil Østlin teoksen *Vieras laji. Kuinka lohesta tuli miljardibisnes* (Gummerus) suomennoksesta. Alkuteos on norjankielinen.

"Kaikki" syövät lohta, mutta Vieras laji vie halun syödä sitä, kohta kenties mitä tahansa kalankasvattamoissa kasvatettua kalaa. Norjalaiset aloittivat lohen kasvattamisen, ja nyt se on levinnyt ympäri maailmaa, tuhonnut kalakantoja sekä myrkyttänyt meriä. Kun tutkijat ovat osoittaneet, miten aina vain tehostetumpi lohenkasvatus uhkaa ympäristöä ja lohta syövien ihmisten terveyttä, heitä on uhkailtu ja vaiennettu, jopa Norjan hallituksen toimesta. Kirja on Sætren ja Østlin viiden vuoden tutkimuksen tulos, välillä suorastaan vimmaisen hengästyttävä ja rohkea teos.

Heli Mäntyranta onnistuu sujuvassa suomennoksessaan välittämään kirjan sanoman hyvin, hallitsee vaikean erityisterminologian mainiosti ja selviää kunnialla kiperistäkin sanaleikeistä sekä nokkeluuksista.

Sanna van Leeuwen

David Van Reybrouckin teoksen *Revolusi. Indonesia ja modernin maailman synty* suomennoksesta (Siltala) suomennoksesta. Alkuteos on hollanninkielinen.

Suurin osa maailmasta on joskus ollut eurooppalaisten hallinnassa. Siirtomaita on haviteltu monista syistä, mutta tavallisesti päätarkoituksena on ollut niiden taloudellinen hyödyntäminen ns. emämaan hyväksi. Siirtomaiden itsenäistyminen merkitsi siten eurooppalaisille emämaille suuria menetyksiä. David van Reybrouck käsittelee Revolusi-teoksessaan Indonesian rankkoja ja raadollisia vaiheita Alankomaiden Itä-Intian osasta itsenäiseksi valtioksi. Teos välittää myös eri osapuolten yksittäisten ihmisten kokemuksia haastattelujen kautta.

Sanna van Leeuwenin ansiokas käännös on tarkka ja täsmällinen. Suomen kieli on käännöksessä varmaotteista ja luontevaa niin historiallisten tapahtumakulkujen kuin haastattelujen yksityiskohtien kuvauksissa.

Tänä vuonna palkintolautakunnassa ovat:

- kriitikko–tietokirjailija **Ville Hänninen**, Suomen arvostelijain liitto ry:n nimeämä edustaja,
- tutkija–tietokirjailija **Elina Kahla**, Suomen tietokirjailijat ry:n nimeämä edustaja,
- kriitikko–tietokirjailija **Merja Leppälahti**, Suomen arvostelijain liitto ry:n nimeämä edustaja,
- suomentaja **Kari Koski**, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry:n nimeämä edustaja,
- suomentaja **Anu Partanen**, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry:n nimeämä edustaja.